

Historieglimt 138

Jægers Hvile og Dampvaskeriet

Ved den gamle brua over Ladebekken lå en husmannsplass som het Ladebroen. Det er antatt av husmannen her hadde plikt til å stelle og vedlikeholde brua. Den som kjører Jarleveien til Lade, merker knapt at hun eller han passerer ei stor bru. Brua er heller ikke merket med noe navneskilt, knapt nok et nummer. Likevel er en her på historiske grunn. Det er Ladebekken som passerer når en kjører over brua. Ladebekken er for lengst lagt i rør og er en del av det store kloakksystemet som fører til renseanlegget på Lade. Kaster en et raskt blikk ned på kontorbygget til høyre ovenfor brua ser en at huset heter Ladebekken 17. Ladebekken er blitt et gatenavn. For lenge siden fløt en fin liten elv her som hadde sitt utspring ved Moholt gård. Grensen mot Lade fulgte bekken. Det lever fremdeles folk som kan huske den. Der holdt endene lenge til og guttene i strøket var på andejakt. Den lille, gamle brua over bekken var av tre. Veien over brua het Kirkeveien etter Lade kirke som var hovedkirke for det store Strinda prestegjeld, også kalt Lade prestegjeld. Den gamle veien var smal og kronglete.

Den nyere utbyggingen av områdene langs Ladebekken er også interessant. Den er for omfattende til å behandles i denne artikkelen. Her skal vi konsentrere oss om eiendommen Jægershvile og bedriften Dampvaskeriet som lå ved Ladebekken. Jægershvile var den tidligere husmannsplassen Ladebroen som hørte inn under Bakkaunet gård, som opprinnelig var en del av Skyås gård og senere en del av Rønningen. Det var i 1825 den opprinnelige bygselplassen Ladebroen ble leid bort til bakermester Even Berg. I 1844 overtok grosserer Lorentz Lorck plassen. I 1852 ble plassen på 46 mål kjøpt fra hovedbruket. I 1903 overtok Finnes barnehjem Jægershvile. Der ble barnehjemmets bygning reist i 1907. Den står der fremdeles. Barnehjemmet hadde jord nok til utearealer og kjøkkenhage. En husmann bodde der og drev jorda. I 1940 rekvirerte den tyske okkupasjonsmakten eiendommen og etter krigen ble gårdshusene på Jægershvile revet og jorda ble utstykket til tomter. Veidekke som skal bygge Nye Lilleby, har sagt at Finnes barnehjem, tegnet av den kjente arkitekt og kunstner Gabriel Kielland, skal bevares og få en verdig bruk.

Senior som skrev sine erindringer fra 1880-åra i Adresseavisen 4. februar 1932, forteller fra Jægershvile: «*Ved Labekken hadde vi Jægershvile, i daglig tale kalt Labrua, som da eiedes og dreves av enkefru Hagen, sammen med sin datter, frk. Emilie og en annen slektning. De dannet et hyggelig hus hvor enhver som kom inn, blev møtt med hjertensgodhet både i ord og handlinger. Hos disse gamle damer blev alt som rørte seg i tiden diskutert. Frk. Emilie, som fortsatte å drive gården efter sin mors død, var en fin og nobel dame med et elskverdig vesen. En samtale med henne var som å slå opp i en bok, som handlet om personalhistorie eller annen historisk lesning. Hennes litterære og historiske*

sans var nedgjennem årene blitt beriket ved stadig lesning og omgang med åndrike standsfeller. En god dyrevenn var hun også. Jeg minnes den gamle hesten som besørget både skyss og gårdsarbeide, hvor trind og veldig den var. Det var såvidt den hadde spillerum mellom skjekene. De som har interesse av å se kunsthistoriske gjenstander fra Jægershvile, kan gjøre sig en tur til Videnskapselskapets leseværelse der finner man et taffelur som er skjenket selskapet, og som forestiller Napoleon støttende sig til en klippe. Uret kom vist i familiens besiddelse som gave gjennom den franske tronpretendent Ludvig Filip på dennes reise her i landet i forrige århundre. Ved å fortsette over Labekken, et veistykke som ikke var noe yndet transportledd, kommer vi til den store og historiske Lade gård.» Enkefru Hagen og hennes datter er ikke nevnt i rekken av eiere tidligere så vi forstår at de kom etter Lorentz Lorck.

Dampvaskeriet a/s var den første av en rekke industribedrifter som kom i området på 1900-tallet og som er den eneste som skal nevnes her. Ifølge byleksikonet av 2008 ble det grunnlagt i 1901 og nedlagt i 1978. Bedriften hadde sine lokaler i Stjørdalsveien 1 og drev vasking av tøy for privatpersoner og en rekke av Trondheims ulike institusjoner og bedrifter, som sykehus, alderinstitusjoner, dampskip og hoteller. De hadde også et kjemisk renseri og beskjeftiget på det meste 70 arbeidere. Så langt byleksikonet. Ser vi på adressebøkene for Trondhjem fra 1909 til 1925 er adressen Lillegaarden på Lademoen. Telefonen er 1196. På vaskeriet i 1909-10 bor vaskerimester Johan Hokstad og maskinist Sigvart Kolby. Det er to innleveringssteder: Thomas Angells gate 13 og Innherredsveien 23. I 1920 finner vi maskinist Petter Ottesen på vaskeriet. Da er det blitt et innleveringssted til, i Nedre Bakklandet 85. I 1925 er det blitt fem innleveringssteder. Adressen til vaskeriet er den samme. Det reklameres for vask, strykning, kjemisk renseri og gaderobefarvning.